

**ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО**

Кафедра сімейної медицини ФПДО

МЕТОДИЧНІ РОЗРОБКИ

СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

**ДЛЯ СЛУХАЧІВ ЦИКЛУ ТЕМАТИЧНОГО УДОСКОНАЛЕННЯ
«ВИБРАНІ ПИТАННЯ РЕВМАТОЛОГІЇ»**

Львів – 2022

Рекомендовано методичною комісією факультету післядипломної освіти
Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького
Протокол № 3 від 30 червня 2022 р.

МЕТОДИЧНІ РОЗРОБКИ ПІДГОТУВАЛИ

викладачі кафедри сімейної медицини ФПДО

Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького

д.мед.н., професор	Соломенчук Т.М.
к.мед.н., асистент	Чнгрян Г.В.
д.мед.н., професор	Світлик Г.В.
д.мед.н., професор	Скибчик В.А.
к.мед.н., доцент	Капустинський О.О.
к.мед.н., доцент	Беш Д.І.
к.мед.н., доцент	Копчак Л.М.
к.мед.н., доцент	Заремба О.В.
к.мед.н., доцент	Слаба Н.А.
к.мед.н., доцент	Макар О.Р.
к.мед.н., доцент	Склярова О.Є.
к.мед.н., доцент	Кисіль О.Ю.
к.мед.н., в.о.доц.	Голик О.М.
к.мед.н., в.о.доц.	Федечко М.Й.
к.мед.н., в.о.доц.	Смалюх О.В.
к.мед.н., в.о.доц.	Процько В.В.
к.мед.н., асистент	Тишко Л.О.
к.мед.н., асистент	Білавка І.В.
к.мед.н., асистент	Юзич І.А.
к.мед.н., асистент	Галькевич М.П.
к.мед.н., асистент	Рак Н.О.
асистент	Климкович О.Ю.
асистент	Лабінська О.Є.
асистент	Прокося М.І.
асистент	Луцька В.Л.
асистент	Кузь Н.Б.

Рецензенти:

Завідувач кафедри менеджменту в охороні здоров'я, фармакотерапії і клінічної фармації
ЛНМУ імені Данила Галицького, д.мед.н., професор **Зіменковський А.Б.**

Професор кафедри терапії № 1, медичної діагностики та гематології і трансфузіології
ФПДО ЛНМУ імені Данила Галицького, д.мед.н., **Бичков М.А.;**

Відповідальні за випуск:

Т.в.о. першого проректора з науково-педагогічної роботи к.біол.н., доцент
І.І.СОЛОНИНКО

Декан факультету післядипломної освіти, доцент **О.Є. СІЧКОРІЗ**

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

1	Порушення ритму та провідності серця: класифікація, сучасні підходи до діагностики та лікування
2	Фізичне обстеження хворих ревматологічного профілю: опитування хворого, дослідження кістково-суглобової та м'язової систем
3	Гостра ревматична гарячка. Хронічна ревматична хвороба серця. Критерії діагнозу
4	Мітральні і трикуспідальні вади серця
5	Міокардити: діагностика та лікування
6	Подагра
7	Системна склеродермія. Системний червоний вовчак. Дерматоміозит
8	Вузликівий поліартеріїт, клініка та діагностика, лікування
9	Анкілозуючий спондиліт
10	Нестероїдні протизапальні препарати

Тема. ПОРУШЕННЯ РИТМУ ТА ПРОВІДНОСТІ СЕРЦЯ: КЛАСИФІКАЦІЯ, СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ДІАГНОСТИКИ ТА ЛІКУВАННЯ

Мета і завдання

Вдосконалити знання з ЕКГ-діагностики і сучасних принципів лікування порушень ритму та провідності серця.

Місце заняття

Навчальна кімната, базові відділення клініки.

Час – 2 год.

Матеріальне забезпечення

Мультимедійна презентація, історії хвороби, тематичні електрокардіограми, набір результатів лабораторних та інструментальних методів дослідження, тестові завдання та ситуаційні задачі на відповідну тему.

Форма проведення заняття: дискусія, розгорнута бесіда, "круглий стіл".

Навчальні питання:

1. Епідеміологія порушень ритму та провідності серця.
2. Причинні механізми виникнення порушень ритму та провідності серця.
3. Загальні характеристики порушень ритму та провідності серця.
4. Класифікація порушень ритму та провідності серця.
5. Клінічні симптоми та методи обстеження хворих.
6. Тахікардії з вузькими комплексами QRS.
7. AV-вузлова реципрокна тахікардія (ABVPT) та АВ реципрокна (ортодромна) тахікардія (ABPT).
8. Вогнищева AV-вузлова тахікардія.
9. AV-реципрокна тахікардія за наявності додаткові передсердно-шлуночкові шляхів.
10. Ектопічна передсердна тахікардія.
11. Надшлуночкова тахікардія з блокадою ніжок пучка Гіса та з аберантним проведенням.
12. Невідкладне лікування при надшлуночкової пароксизмальній тахікардії:
- 13.
14. Диференціальна діагностика тахікардії з вузькими та широкими комплексами QRS.
15. Невідкладна терапія при тахікардії з вузькими та широкими комплексами QRS.
16. Принципи лікування тахікардії з вузькими комплексами QRS.
17. Покази до електрокардіоверсії при аритміях.
18. Європейські настанови з кардіостимуляції та кардіоресинхронізуючої терапії 2021 року

Практичні навички

Знати ЕКГ-критерії надшлуночкових порушень ритму серця і алгоритм їх лікування. Знати сучасні принципи медикаментозного лікування аритмій.

Вміти провести клінічне обстеження пацієнта, сформулювати розгорнутий діагноз, визначити об'єм методів дослідження при порушеннях серцевого ритму; вміти проводити медикаментозне лікування та надати невідкладну допомогу при порушеннях серцевого ритму. Вміти самостійно діагностувати СВТ за даними ЕКГ та інших методів досліджень. Вміти надавати невідкладну допомогу та проводити лікування СВТ.

Самостійна робота

1. Вивчення рекомендованої літератури.
2. Курація тематичних хворих.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Аритмологія и електрофізіологія. Сборник лекцій в схемах и таблицях / Под ред. О.С.Сычева – Киев, 2010. – 243 С.*
2. *Денисюк В.І., Мороз В.М., Денисюк О.В. Аритмії та блокади серця: 30-річний науковопрактичний досвід вивчення порушень ритму серця з урахуванням рекомендацій доказової медицини; Практичне керівництво / Київ: Центр ДЗК, 2017 – 560 с.*
3. *Жарінов О.Й., Куць В.О., Верезніков Г.П., Серова О.Д. Практикум з електрокардіографії. – Львів: Видавництво МС, 2014. – 268с.*

4. Заремба Є.Х., Кияк Ю.Г., Бабиніна Л.Я. та ін. Кардіологія для сімейних лікарів: навчальний посібник / за ред. Є.Х. Заремби. – К.: 2011. – 532 с.
5. Новые клинические рекомендации Американской Ассоциации сердца/Американской коллегии кардиологов/Общества специалистов по нарушениям ритма сердца (AHA/ACC/HRS) по лечению больных с желудочковыми аритмиями и предотвращению внезапной сердечной смерти от 2017г. Кардиология. 2018;58(11): 94-100.
6. Основи електрокардіографії. Третє видання, перероблене і доповнене / Ред.: О.Й. Жарінов, В.О. Куць. – Львів: Видавництво МС, 2017. – 240с.
7. Скибчик В.А., Скибчик Я.В. Клінічна електрокардіографія для професіоналів. – Львів: Видавець Марченко Т. В., 2021. – 568 с.
8. Скибчик В.А, Скибчик Я.В. Електрокардіографічна діагностика і лікування в невідкладній кардіології. – Видання 3-є, виправлене. – Львів : Видавець Марченко Т. В., 2021. – 164с.
9. «Функціональна діагностика» Підручник для лікарів –інтернів та лікарів – слухачів закладів (факультетів) післядипломної освіти МОЗ України / За ред. О. Жарінова, Ю. Іваніва, В. Куця. – К., «Четверта хвиля», 2021. – 784 с.

Тема. ФІЗИЧНЕ ОБСТЕЖЕННЯ ХВОРИХ РЕВМАТОЛОГІЧНОГО ПРОФІЛЮ: ОПИТУВАННЯ ХВОРОГО, ДОСЛІДЖЕННЯ КІСТКОВО-СУГЛОБОВОЇ ТА М'ЯЗОВОЇ СИСТЕМ

Мета і завдання

Оволодіти фізичним обстеженням хворих ревматологічного профілю: опитування хворого, дослідження кістково-суглобової та м'язової систем.

Місце заняття

Навчальна кімната, базові відділення клініки.

Час – 2 години

Матеріальне забезпечення

Мультимедійна презентація, історії хвороби, архівні рентгенограми, набір тестових завдань та ситуаційних задач на відповідну тему.

Форма проведення заняття: дискусія, розгорнута бесіда, "круглий стіл".

Навчальні питання:

1. План обстеження ревматологічних хворих.
2. Фізичні методи обстеження хворих ревматологічного профілю:
 - огляд,
 - пальпація,
 - перкусія,
 - аускультация,
 - дослідження кістково-суглобової та м'язової систем.
3. Інструментальні методи діагностики ревматичних захворювань, їх клінічне значення.

Практичні навички

Знати особливості обстеження ревматологічних хворих.

Вміти правильно зібрати анамнестичні дані в хворих ревматологічного профілю. Оволодіти фізичними методами обстеженнями хворих ревматологічного профілю. Вміти правильно інтерпретувати дані інструментальних методів обстеження.

Самостійна робота

1. Вивчення рекомендованої літератури.
2. Курація тематичних хворих.

ЛІТЕРАТУРА

1. Журавльова Л.В., Олійник М.О., Сікало Ю.К. та ін. Основи діагностики та лікування захворювань суглобів. – Медкнига, 2020. – 272 с.

2. Коваленко В.М. Ревматичні хвороби. Класифікація, стандарти діагностики та лікування. – Київ. – 2021. – 399 с.
3. Коваленко В.М., Шуба Н.М. Національний підручник з ревматології. – Київ. – 2013. – 672 с.
4. Приступа Л.Н., Фадєєва Г.А. Ревматологія. Навчальний посібник. – Суми: Сумський державний університет, 2019. – 235 с.
5. Свінціцький А.С. Діагностика та лікування ревматичних захворювань: навчальний посібник. – Медкнига, 2017. – 372 с.
6. Anthony F., Carol L. Harrison's Rheumatology, Fourth Edition (Harrison's Specialty). – 2016. – 368 p.
7. Brian F.M. Rheumatology, an issue of medical clinics of North America (The Clinics: Internal Medicine) Kindle Editio. – 2021. – 400 p.
8. John H.K., John H.S., Leslie J.C., Patience H.W. Primer on the Rheumatic Diseases. – 2007. – 740 p.
9. Maria G. Washington Manual Rheumatology Subspecialty Consult. – 2020. – 408 p.
10. Richard A.W., Philip C., Chris D., Helen F., John I., Ulf M. Oxford Textbook of Rheumatology. – 2013. – 1552 p.

Тема. ГОСТРА РЕВМАТИЧНА ГАРЯЧКА. ХРОНІЧНА РЕВМАТИЧНА ХВОРОБА СЕРЦЯ. КРИТЕРІЇ ДІАГНОЗУ

Мета і завдання

Удосконалити знання про гостру ревматичну гарячку та хронічну ревматичну хворобу серця.

Місце заняття

Навчальна кімната, базові відділення клініки.

Час – 2 години

Матеріальне забезпечення

Мультимедійна презентація, історії хвороби, набір тестових завдань та ситуаційних задач на відповідну тему.

Форма проведення заняття: дискусія, розгорнута бесіда, "круглий стіл", "мозковий штурм".

Навчальні питання:

1. Поняття про гостру ревматичну гарячку.
2. Клінічна класифікація ревматизму.
2. Критерії ревматизму великі та малі.
3. Фізикальні методи дослідження: огляд, пальпація, перкусія, аускультация.
4. Лабораторні та інструментальні методи діагностики та їх інтерпретація.
5. Диференціальна діагностика ревматизму.
6. Медикаментозне лікування та профілактика гострої ревматичної гарячки.
7. Поняття про хронічну ревматичну хворобу серця.
8. Етіологія та патогенез хронічної ревматичної хвороби серця.
9. Клінічна класифікація хронічної ревматичної хвороби серця.
10. Фізикальні методи дослідження: огляд, пальпація, перкусія, аускультация.
11. Набуті вади серця при хронічній ревматичній хворобі серця.
12. Основні принципи лікування хронічної ревматичної хвороби серця.
13. Первинна та вторинна профілактика хронічної ревматичної хвороби серця.

Практичні навички

Знати критерії діагностики хронічної ревматичної хвороби серця.

Вміти виставляти діагноз гострої ревматичної гарячки та хронічної ревматичної хвороби серця. Освоїти навички медикаментозного лікування та профілактики гострої ревматичної гарячки та хронічної ревматичної хвороби серця.

Самостійна робота

1. Вивчення рекомендованої літератури.

2. Курація тематичних хворих.

ЛІТЕРАТУРА

1. Коваленко В.М. Ревматичні хвороби. Класифікація, стандарти діагностики та лікування. Київ. 2021:399.
2. Коваленко В.М., Шуба Н.М. Національний підручник з ревматології. Київ. 2013:672.
3. Приступа Л.Н., Фадєєва Г.А. Ревматологія. Навчальний посібник. Суми: Сумський держав-ний університет. 2019:235.
4. Свінціцький А.С. Діагностика та лікування ревматичних захворювань: навчальний посібник. Медкнига. 2017:372.
5. Яременко О.Б. Практическая ревматология, современные акценты. Справочник врача «Практическая ревматология, современные аспекты». К:ООО Библиотека «Здоровье Укра-ины». 2015:536.
6. Фармакологія: підручник для студ. мед. ф-тів вищих навч. закл. / І.С. Чекман, Н.О. Горчакова, Л.І. Казак, І.Ф. Бєленічев, В.М. Бобирьов; За ред. І.С. Чекман. - Вид. 3-тє, випр. та доопрац. – Вінниця: Нова книга, 2016. – 783 с.
7. Karen L, Aliza L. Rheumatology Board Review. 2014:224.

Тема. МІТРАЛЬНІ І ТРИКУСПІДАЛЬНІ ВАДИ СЕРЦЯ

Мета і завдання

Удосконалити знання про етіологію, клініку, діагностику і лікування мітральних та трикуспідальних вад серця.

Місце заняття

Навчальна кімната, базові відділення клініки.

Час – 2 години

Матеріальне забезпечення

Мультимедійна презентація, історії хвороби, тематичні електрокардіограми, набір результатів лабораторних та інструментальних методів дослідження при вадах мітрального та трикуспідального клапанів, набір тестових завдань та ситуаційних задач на відповідну тему.

Форма проведення заняття: дискусія, розгорнута бесіда.

Навчальні питання:

1. Епідеміологія та етіологія вад мітрального клапана.
2. Сучасна класифікація вад мітрального клапана.
3. Клінічні прояви недостатності мітрального клапана.
4. Клінічні прояви мітрального стенозу.
5. Клінічні прояви комбінованої мітральної вади серця.
6. Діагностика та визначення ступеня тяжкості мітрального стенозу.
7. Діагностика та визначення ступеня тяжкості недостатності мітрального клапана.
8. Формулювання клінічного діагнозу при мітральних вадах серця.
9. Консервативне лікування хворих з мітральним стенозом та недостатністю мітрального клапана.
10. Хірургічне лікування хворих з мітральним стенозом та недостатністю мітрального клапана.
11. Особливості діагностики і лікування хворих з комбінованою мітральною вагою серця.
12. Пропалс мітрального клапана.
13. Епідеміологія та етіологія вад трикуспідального клапана.
14. Сучасна класифікація вад трикуспідального клапана.
15. Клінічні прояви недостатності трикуспідального клапана.
16. Клінічні прояви інфекційного ураження трикуспідального клапана.
17. Діагностика та визначення ступеня тяжкості недостатності трикуспідального клапана.
18. Формулювання клінічного діагнозу при вадах трикуспідального клапана серця.
19. Консервативне та хірургічне лікування хворих з вадами трикуспідального клапана.

Практичні навички

Знати критерії діагностики та алгоритм лікування мітральної вади серця.

Вміти діагностувати і призначити лікування хворому з вадами мітрального клапана.

Самостійна робота

1. Вивчення рекомендованої літератури.
2. Курація тематичних хворих.

ЛІТЕРАТУРА

1. Амосова Е.Н. Клиническая кардиология. – Киев: Здоров'я, 1998. – Т. 1. – 710 с.
2. Ехокардіографічна оцінка клапанних стенозів Рекомендації робочої групи з функціональної діагностики Асоціації кардіологів України та Всеукраїнської асоціації фахівців з ехокардіографії / Члени робочої групи з підготовки рекомендацій: акад. НАМН України, проф. В.М. Коваленко, проф. Сичов О.С., проф. М.М. Долженко, проф. Ю.А. Іванів, проф. Несукай О.Г., доц. С.В. Поташев.
3. Заремба Є.Х., Кияк Ю.Г., Бабиніна Л.Я. та ін. Кардіологія для сімейних лікарів: навчальний посібник / за ред. Є.Х. Заремби. – К.: 2011. – 532 с.
4. Основы кардиологии: Принципы и практика (2-е изд.) / Под ред. проф. Клива Розендорфа. – Львов: Медицина світу, 2007. – С. 121-130.
5. Рекомендації з ехокардіографічної оцінки регургітації на нативних клапанах. Частина II. Регургітація на клапанах магістральних артерій. Рекомендації робочої групи з функціональної діагностики Асоціації кардіологів України та Всеукраїнської асоціації фахівців з ехокардіографії / Члени робочої групи з підготовки рекомендацій: акад. НАМН України, проф. В.М. Коваленко, проф. Сичов О.С., проф. М.М. Долженко, проф. Ю.А. Іванів, к.м.н. С.І. Деяк, к.м.н. С.В. Поташев
6. Серцево-судинні захворювання. Класифікація, стандарти діагностики та лікування/За ред. В.М. Коваленка, М.І. Лутая, Ю.М. Сіренка, О.С. Сичова, 5-те вид., переробл. і доповн. — К.: МОРІОН, 2021. — 320 с.
7. Функціональна діагностика» Підручник для лікарів –інтернів та лікарів – слухачів закладів (факультетів) післядипломної освіти МОЗ України / За ред. О. Жарінова, Ю. Іваніва, В. Куця. – К., «Четверта хвиля», 2021. – 784 с.
8. 2021 ESC/EACTS Guidelines for the management of valvular heart disease: Developed by the Task Force for the management of valvular heart disease of the European Society of Cardiology (ESC) and the European Association for Cardio-Thoracic Surgery (EACTS) / A.Vahanian, F.Beyersdorf, F.Praz, M.Milojevic et al. / European Heart Journal, Volume 43, Issue 7, 14 February 2022, Pages 561–632.

Тема. МІОКАРДИТИ: ДІАГНОСТИКА ТА ЛІКУВАННЯ

Мета і завдання

Удосконалити знання щодо сучасних підходів до діагностики та лікування міокардитів.

Місце заняття

Навчальна кімната, базові відділення клініки.

Час – 2 години

Матеріальне забезпечення

Мультимедійна презентація, історії хвороби, набір результатів лабораторних та інструментальних методів дослідження, набір тестових завдань та ситуаційних задач на відповідну тему.

Форма проведення заняття: дискусія, розгорнута бесіда.

Навчальні питання:

1. Класифікація міокардитів, особливості перебігу.
2. Етіологія міокардитів, патогенетичні механізми.
3. Особливості клінічних проявів міокардитів.
4. Діагностичний алгоритм:
 - лабораторні дослідження;

- імунологічний статус;
- ЕКГ; ЕхоКГ в М-, В- і доплерівському режимах;
- рентгенографія органів грудної порожнини;
- МРТ серця з відтермінованим контрастуванням;
- ендоміокардіальна біопсія.

5. Диференційна діагностика при міокардиті.

6. Сучасні підходи до лікування міокардитів.

7. Алгоритм застосування глюкокортикоїдів у хворих з міокардитом.

8. Імплантація кардіовертера-дефібрилятора; ресинхронізаційна терапія; трансплантація серця.

9. Коронавірусна хвороба та міокардит.

Практичні навички

Знати критерії діагностики та лікування міокардитів.

Вміти діагностувати міокардит та обрати оптимальну лікувальну тактику.

Самостійна робота

1. Вивчення рекомендованої літератури.

2. Курація тематичних хворих.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Внутрішні хвороби. Підручник заснований на принципах доказової медицини, 2018/19 / Ред. А. Яремчук-Качмарчик. - Краків: Практ. медицина, 2018. – 1632 с.*
2. *Серцево-судинні захворювання. Класифікація, стандарти діагностики та лікування / За ред. В.М. Коваленка, М.І. Лутая, Ю.М. Сіренка, О.С. Сичова, 4-те вид., переробл. і доповн. – К.: МОРІОН, 2020. – 240 с.*
3. *Скибчик В.А., Соломенчук Т.М. Практичні аспекти сучасної кардіології. – Львів: Мс, 2017. – 416 с.*
4. *Скибчик В.А. Практичні аспекти сучасної кардіології. / В.А. Скибчик, Т.М. Соломенчук. – Видання 2, доповнене. – Львів: Мс, 2019. – 424 с.*
5. *Bryan Williams, Giuseppe Mancia, Wilko Spiering et al. ESC Scientific Document Group, 2018 ESC/ESH Guidelines for the management of arterial hypertension: The Task Force for the management of arterial hypertension of the European Society of Cardiology (ESC) and the European Society of Hypertension (ESH), European Heart Journal, Volume 39, Issue 33, 01 September 2018, Pages 3021–3104, <https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehy339>*
6. *ESC Guidelines for the diagnosis and management of chronic coronary syndromes // European Heart Journal. – 2019. – P. 1-71.*
7. *Настанова з кардіології / За ред. В.М. Коваленка. – Київ: Моріон, 2009. – 1368 с.*
8. *Внутрішня медицина. Терапія. Підручник 4 вид /За ред.. Н.М. Середюка. – ВСВ «Медицина», 2017. – 688 с.*

Тема. ПОДАГРА

Мета і завдання

Удосконалити знання лікарів з питань сучасних поглядів діагностики та лікування подагри.

Місце заняття

Навчальна кімната, базові відділення клініки.

Час – 2 години

Матеріальне забезпечення

Мультимедійна презентація, історії хвороби, результати лабораторних досліджень, тематичні рентгенограми, набір тестових завдань та ситуаційних задач на відповідну тему.

Форма проведення заняття: дискусія, розгорнута бесіда, "круглий стіл".

Навчальні питання:

1. Подагра: визначення, епідеміологія, етіопатогенез, класифікація, клінічна характеристика.
2. Гіперурикемія як мультидисциплінарна проблема.
3. Клінічні прояви і стадії подагри.

4. Діагностика, диференційна діагностика та ускладнення подагри.
5. Гострий подагричний артрит:
 - основні механізми патогенезу;
 - діагностичні критерії;
 - лікувальна тактика: особливості застосування колхіцину, нестероїдних протизапальних препаратів, глюкокортикостероїдів, канакінумабу.
6. Уратознижувальна терапія:
 - урикодепресивні (урикокатитичні) препарати - інгібітори ксантиноксидази (алопуринол, фебуксостат);
 - урикозуричні препарати: пробенецид, сульфінпіразон, бензбромарон, лезинурад, веринурад;
 - урикозолітики: уриказа, расбуриказа, пеглотиказа.
7. Сучасні підходи до лікування подагри, профілактика, прогноз.
8. Інші нові можливості лікування подагри:
 - анакінра (лікування нападу подагри);
 - топіроксостат (новий селективний інгібітор ксантиноксидази).

Практичні навички

Знати діагностичні критерії та основні принципи медикаментозного лікування подагри.

Вміти визначити лікувальну тактику при подагрі за наявності гострого подагричного артриту та в міжприступний період.

Самостійна робота

1. Вивчення рекомендованої літератури.
2. Курація тематичних хворих.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Всеукраїнська асоціація ревматологів України: <https://rheumahub.org.ua/>*
2. *Журавльова Л, Олійник М, Сікало Ю, Федоров В. Основи діагностики та лікування захворювань суглобів. Медкнига. 2020:272.*
3. *Коваленко ВМ, Гармійш ОО. Глюкокортикоїди при ревматичних захворюваннях. Київ. 2020:63*
4. *Коваленко ВМ, Шуба НМ. Національний підручник з ревматології. Київ. 2013:672.*
5. *Коваленко ВМ. Ревматичні хвороби. Класифікація, стандарти діагностики та лікування. Київ. 2021:399.*
6. *Пристапа Л.Н., Фадєєва Г.А. Ревматологія. Навчальний посібник. Суми: Сумський державний університет. 2019:235.*
7. *Свінціцький АС. Діагностика та лікування ревматичних захворювань: навчальний посібник. Медкнига. 2017:372.*
8. *Яременко ОБ. Практическая ревматология, современные акценты. Справочник врача «Практическая ревматология, современные аспекты». К: ООО Библиотека «Здоровье Украины». 2015:536.*
9. *Anthony F, Carol L. Harrison's Rheumatology, Fourth Edition (Harrison's Specialty). 2016:368.*
10. *Brian FM. Rheumatology, an issue of medical clinics of North America (The Clinics: Internal Medicine) Kindle Editio. 2021:400.*

Тема. СИСТЕМНА СКЛЕРОДЕРМІЯ. СИСТЕМНИЙ ЧЕРВОНИЙ ВОВЧАК. ДЕРМАТОМІОЗИТ

Мета і завдання

Удосконалити знання про діагностику, ускладнення та лікування системної склеродермії, системного червоного вовчаку (СЧВ), дерматоміозиту.

Місце заняття

Навчальна кімната, базові відділення клініки.

Час – 2 години

Матеріальне забезпечення

Мультимедійна презентація, історії хвороби, результати лабораторних досліджень, протоколи гістологічних обстежень тканин, тематичні рентгенограми, набір тестових завдань та ситуаційних задач на відповідну тему.

Форма проведення заняття: дискусія, розгорнута бесіда.

Навчальні питання:

1. Поняття про системну склеродермію.
2. Етіологія та патогенез системної склеродермії.
3. Клінічна класифікація системної склеродермії.
4. Клінічні форми та варіанти системної склеродермії.
3. Фізикальні методи дослідження: огляд, пальпація, перкусія, аускультация при системній склеродермії, СЧВ та ДМ.
4. Лабораторні та інструментальні методи діагностики та їх інтерпретація при системній склеродермії.
5. Ураження внутрішніх органів при системній склеродермії та СЧВ.
6. Поняття про системний червоний вовчак.
7. Клінічна класифікація та клінічні критерії системного червоного вовчаку.
8. Лабораторні та інструментальні методи діагностики та їх інтерпретація при СЧВ.
9. Диференціальна діагностика СЧВ.
10. Ускладнення СЧВ.
11. Мета лікування СЧВ.
12. Показання до госпіталізації пацієнтів на СЧВ.
13. Медикаментозне та немедикаментозне лікування: основні групи лікарських засобів.
14. Етіологія та епідеміологія ДМ.
15. Особливості патогенезу ДМ.
16. Морфологічні зміни органів при ДМ.
17. Класифікація ДМ (перебіг, походження, періоди, ступені активності).
18. Основні методи діагностики (лабораторні та інструментальні) та діагностичні критерії при ДМ.
19. Клінічні прояви первинного ДМ.
20. Ураження м'язів, шкіри, внутрішніх органів та суглобів при ДМ.
21. Клініка ДМ при злоякісних пухлинах.
22. Поняття достовірності та вірогідності встановлення діагнозу при ДМ.
23. Диференційна діагностика ДМ.
24. Назвати критерії ефективності лікування ДМ.
25. Активна профілактика та лікування глюкокортикоїдного остеопорозу.
26. Імуносупресивні препарати, що застосовуються в лікуванні ДМ.
27. Біологічні препарати у лікуванні ДМ.
28. Ускладнення ДМ.
29. Прогноз, працездатність пацієнтів при ДМ.

Практичні навички

Знати критерії діагностики системної склеродермії, СЧВ, ДМ та їх ускладнень.

Вміти виставляти діагноз системної склеродермії, системного червоного вовчаку та ДМ на основі діагностичних критеріїв. Освоїти навички диференціальної діагностики та виявлення ускладнень при цих нозологіях.

Самостійна робота

1. Вивчення рекомендованої літератури.
2. Курація тематичних хворих.

ЛІТЕРАТУРА

1. Заремба Є.Х., Кияк Ю.Г., Бабиніна Л.Я. та ін. Кардіологія для сімейних лікарів: навчальний посібник / за ред. Є.Х. Заремби. – К.: 2011. – 532 с.
2. Коваленко В.М. Ревматичні хвороби. Класифікація, стандарти діагностики та лікування. Київ. 2021:399.

3. Коваленко ВМ, Гарміш ОО. Глюкокортикоїди при ревматичних захворюваннях. Київ. 2020:63.
4. Коваленко В.М. Внутрішня медицина. Підручник для студентів закладів вищої медичної освіти III-IV рівня акредитації та лікарів післядипломної освіти на основі рекомендацій доказової медицини / За ред. В.М. Коваленка. Укл.: Н.М. Шуба, О.Г. Несукай, О.П. Борткевич. – 3-тє вид., переробл. і доповн. – К.: МОРІОН, 2019. – 960 с.
5. Коваленко В.М., Шуба Н.М. Національний підручник з ревматології. Київ. 2013:672.
6. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 12.10.2006 № 676 із змінами та доповненнями, внесеними наказом Міністерства охорони здоров'я України від 11 квітня 2014 року № 263 та від 20 листопада 2015 року № 762 Про затвердження протоколів надання медичної допомоги за спеціальністю "Ревматологія". <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0676282-06#Text>.
7. Національний конгрес ревматологів України. Інтернет-Джерело: <https://rheumacongress.org.ua/>
8. Приступа Л.Н., Фадєєва Г.А. Ревматологія. Навчальний посібник. Суми: Сумський державний університет. 2019:235.
9. Свінціцький А.С. Діагностика та лікування ревматичних захворювань: навчальний посібник. Медкнига. 2017:372.
10. Яременко О.Б. Практическая ревматология, современные акценты. Справочник врача «Практическая ревматология, современные аспекты». К:ООО Библиотека «Здоровье Украины». 2015: 536.
11. <https://compendium.com.ua/uk/tutorials-uk/natsionalnij-pidruchnik-z-revmatologiyi/rozdil-i-klasifikatsiyi-ta-diagnostichni-kriteriyi-v-revmatologiyi/>.
12. Karen L, Aliza L. Rheumatology Board Review. 2014:224.

Тема. ВУЗЛИКОВИЙ ПОЛІАРТЕРІТ, КЛІНІКА ТА ДІАГНОСТИКА, ЛІКУВАННЯ

Мета і завдання

Поглибити знання з номенклатури, класифікації, діагностики та лікування вузликового поліартеріїту.

Місце заняття

Навчальна кімната, базові відділення клініки.

Час – 2 години

Матеріальне забезпечення

Мультимедійна презентація, історії хвороби, набір результатів лабораторних та інструментальних методів дослідження при вузликовому артеріїті, набір тестових завдань та ситуаційних задач на відповідну тему.

Форма проведення заняття: дискусія, розгорнута бесіда.

Навчальні питання:

1. Вузликовий поліартеріт, визначення та патогенез.
2. Епідеміологія вузликового поліартеріїту.
3. Вузликовий поліартеріт, механізми розвитку.
4. Клініка та діагностика вузликового поліартеріїту.
5. Імунологічна діагностика вузликового поліартеріїту.
6. Лабораторні та інструментальні дослідження при вузликовому поліартеріїті.
7. Принципи лікування вузликового поліартеріїту.
8. Диференційна діагностика вузликового поліартеріїту.

Практичні навички

Знати критерії діагностики та основні принципи лікування вузликового поліартеріїту. Вміти діагностувати вузликовий поліартеріт та визначати алгоритм лікування.

Самостійна робота

1. Вивчення рекомендованої літератури.
2. Курація тематичних хворих.

ЛІТЕРАТУРА

1. Електронна сторінка Американського коледжу ревматології - <https://rheumatology.org/>
2. Електронна сторінка європейської антиревматичної ліги - <https://esor.eular.org/>
3. Зімба О.О. Неспецифічний аортоартеріт: сучасний стан проблеми / Практична ангіологія. - 2012 - № 3-4 (52-53).
4. Коваленко В.М. Ревматичні хвороби. Класифікація, стандарти діагностики та лікування. Київ. 2021:399.
5. Коваленко В.М., Шуба Н.М. Національний підручник з ревматології. Київ. 2013:672.
6. Коваленко В.М., Шуба Н.М. Клініко-діагностичне значення імунологічних тестів при ревматичних хворобах. ТОВ «Прометей». 2017:105.
7. Національний, VIII конгрес ревматологів України, 26 – 29 жовтня 2021р <https://rheumacongress.org.ua/>
8. Приступа Л.Н., Фадєєва Г.А. Ревматологія. Навчальний посібник. Суми: Сумський державний університет. 2019:235.
9. Яременко О.Б. Практическая ревматология, современные акценты. Справочник врача «Практическая ревматология, современные аспекты». К:ООО Библиотека «Здоровье Украины». 2015:536.
10. Bernhard Hellmich, Ana Agueda, Sara Monti, Frank Buttgereit et al. 2018 Update of the EULAR recommendations for the management of large vessel vasculitis *annals of the Rheumatic Diseases Published Online First: 03 July 2019. DOI: 10.1136 / annrheumdis-2019-215672.*
11. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 12.10.2006 № 676 із змінами та доповненнями, внесеними наказом Міністерства охорони здоров'я України від 11 квітня 2014 року № 263 Клінічний протокол надання медичної допомоги хворим із вузликовим поліартеріітом (ВП).

ТЕМА. АНКІЛОЗУЮЧИЙ СПОНДИЛІТ

Мета і завдання

Поглибити знання етіології, патогенезу, клініки, діагностики, лікування анкілозуючого спондиліту. Вміти провести диференційну діагностику.

Місце заняття

Навчальна кімната, базові відділення клініки.

Час – 2 години

Матеріальне забезпечення

Мультимедійна презентація, презентація майстер класів за допомогою сучасних інтернет-каналів, історії хвороби, набір результатів лабораторних та інструментальних методів дослідження при анкілозуючому спондиліту, набір тестових завдань та ситуаційних задач на відповідну тему.

Форма проведення заняття: дискусія, розгорнута бесіда.

Навчальні питання:

1. Епідеміологія, етіологія, патогенез анкілозуючого спондиліту.
2. Класифікація анкілозуючого спондиліту (АРУ, 2004).
3. Діагностичні критерії анкілозуючого спондиліту (модифіковані Нью-Йоркські критерії).
4. Рентгенологічні зміни та зміни на МРТ, характерні для анкілозуючого спондиліту.
5. Визначення активності та ступеня важкості анкілозуючого спондиліту:
 - індекс BASDAI (Bath Ankylosing Spondylitis Disease Activity Index);
 - індекс BASFI (Bath Ankylosing Spondylitis Functional Index).
6. Немедикаментозні та медикаментозні методи лікування.
7. Місце глюкокортикостероїдів та блокаторів фактора некрозу пухлини- α в лікуванні анкілозуючого спондиліту.

Практичні навички

Знати причини, клінічні прояви, класифікацію, діагностику, диференційну діагностику, методи лікування, маршрут пацієнтів із анкілозуючим спондилітом.

Вміти діагностувати та надати допомогу пацієнтам на анкілозуючий спондиліт.

Самостійна робота

1. Вивчення рекомендованої літератури.
2. Курація тематичних хворих.

ЛІТЕРАТУРА

1. Коваленко В.М. Національний підручник з ревматології / В.М. Коваленко, Н.М. Шуба. – Київ. – 2013. – 672 с.
2. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 12.10.2006 № 676 із змінами та доповненнями, внесеними наказом Міністерства охорони здоров'я України від 11 квітня 2014 року № 263 Клінічний протокол надання медичної допомоги хворим із анкілозивним спондилоартритом (хворобою Бехтерева) (АС).
3. Національний конгрес ревматологів України. Інтернет-Джерело: <https://rheumacongress.org.ua/>
4. Приступа Л.Н. Ревматологія / Л.Н. Приступа, Г.А. Фадеєвої. – Навчальний посібник. – Суми: Сумський державний університет, 2019. – 235 с.
5. Anthony F. Harrison's Rheumatology, Fourth Edition (Harrison's Specialty) / F. Anthony, L. Carol. – 2016. – 368 p.
6. Brian F.M. Rheumatology, an issue of medical clinics of North America (The Clinics: Internal Medicine) Kindle Editio / F.M. Brian. – 2021. – 400 p.
7. <https://compendium.com.ua/uk/tutorials-uk/natsionalnij-pidruchnik-z-revmatologiyi/rozdil-i-klasifikatsiyi-ta-diagnostichni-kriteriyi-v-revmatologiyi/>
8. John H.K. Primer on the Rheumatic Diseases / H.K. John, H.S. John, J.C. Leslie, H.W. Patience. – 2007. – 740 p.
9. Karen L. Rheumatology Board Review / L. Karen, L. Aliza. – 2014. – 224 p.
10. Maripat C. Pain in Rheumatic Diseases, an issue of rheumatic disease clinics of North America / C. Maripat. – Volume 47-2. – 2021. – 240 p.
11. Richard A.W. Oxford Textbook of Rheumatology / A.W. Richard, C. Philip, D. Chris, F. Helen, I. John, M. Ulf. – 2013. – 1552 p.

Тема. НЕСТЕРОЇДНІ ПРОТИЗАПАЛЬНІ ПРЕПАРАТИ

Мета і завдання

Поглибити знання про механізм дії, покази, протипокази до застосування НПЗП.

Місце заняття

Навчальна кімната, базові відділення.

Час – 2 години

Матеріальне забезпечення

Мультимедійна презентація, схеми, інструкції препаратів, набір тестових завдань та ситуаційних задач на відповідну тему.

Форма проведення заняття: дискусія, розгорнута бесіда, "круглий стіл".

Навчальні питання:

1. Визначення поняття "Протизапальні препарати".
2. Нестероїдні протизапальні препарати: класифікація за хімічною структурою, за вираженістю протизапального ефекту, за механізмом дії.
3. Неселективні інгібітори ЦОГ: препарати, терапевтичне застосування, побічна дія, взаємодія з іншими препаратами.
4. Селективні інгібітори ЦОГ-1: препарати, терапевтичне застосування, побічна дія, взаємодія з іншими препаратами.
5. Селективні інгібітори ЦОГ-2: препарати, терапевтичне застосування, побічна дія, взаємодія з іншими препаратами.

6. Високоселективні інгібітори ЦОГ-2: препарати, терапевтичне застосування, побічна дія, взаємодія з іншими препаратами.

Практичні навички

Знати клінічну фармакологію та протизапальних лікарських середників.

Вміти підібрати адекватну протизапальну терапію, враховуючи клінічну фармакологію ЛЗ, покази, протипокази, супутню патологію.

Самостійна робота

1. Вивчення рекомендованої літератури.

2. Курація тематичних хворих.

ЛІТЕРАТУРА

1. Заремба Є.Х., Кияк Ю.Г., Бабина Л.Я. та ін. Кардіологія для сімейних лікарів. Навчальний посібник. – Київ. – 2011. – 531 с.

2. Клінічна фармакологія: підручник / ред. О. Я. Бабак, О. М. Біловол, І. С. Чекман. - 2-е вид., перероб. та доп. - К.: Медицина, 2010. - 776 с.

3. Практичні аспекти сучасної кардіології. – Скибчик В.А., Соломенчук Т.М. Львів: Мс, 2017. – 416 с.

4. Сімейна медицина : в 3-х т.: підруч. для студ. вищих мед. навч. закл. IV рівня акредитації / О. М. Гуріна, Л. М. Пасієшвілі, Г. С. Попік [та ін.] ; за ред.: О. М. Гуріної, Л. М. Пасієшвілі, Г. С. Попік. – Київ : Медицина, 2013. – Кн. 1: Загальні питання сімейної медицини. – 671 с.

5. Сімейна медицина: У 5 т. Т. 1. Внутрішні хвороби: у 2 кн. Кн. 2. Хвороби органів травлення. Хвороби нирок і сечовивідних шляхів. Хвороби органів кровотворення. Експертиза працездатності при патології внутрішніх органів / під ред. В. Г. Передерія, Є. Х. Заремби. - К. : Здоров'я, 2006.- 568 с.

6. *Essentials of Medical Pharmacology* by K.D. Tripathi 8th Editions – 2018. – 880p.